

AMMONIAKSTOFFWECHSEL. AMMONIA METABOLISM (PATHOPHYSIOLOGIE — KLINIK — THERAPIE)

(Metabolismul amoniacal. [Fiziopatologie — clinică — terapie]
Materialul simpozionului internațional, Budapesta, 11—13 mai 1972)

Sub redacția: prof. dr. med. D. *Mütting* și docent dr. med. I. *Szám*
Ed. F. K. Schattauer, Stuttgart—New York, 1972

Așa cum se subliniază în cuvântul introductiv al acestui volum, pînă în prezent nu au apărut încă lucrări monografice în legătură cu fiziopatologia, clinica și terapia metabolismului amoniacal. Într-un referat concis, care deschide suita lucrărilor axate pe tematica simpozionului, prof. H. A. *Krebs* accentuează importanța cunoașterii defectelor enzimatice care stau la baza creșterii nivelului de amoniac în organism. O serie de autori insistă asupra avantajelor tehnicilor de determinare a amoniacului pe cale enzimatică și cu ajutorul schimbătorilor de ioni (*F. H. Schmidt*; *I. Hegedüs-Wein* și colab.), respectiv asupra valorii clinice a determinărilor automat-progresive cu ajutorul testului de încărcare perorală cu săruri de amoniu în aprecierea stării funcționale a ficatului și a permeabilității anastomozelor porto-sistemice chirurgicale (*M. Imler* și colab.; *K. Ziegler*; *K. Wagner* și co-

lab.). Alte lucrări scot în evidență tulburările enzimatice de transport pe care le provoacă excesul amoniacal în districtul subcelular (R. Nordmann), interferența amoniacului în metabolismul cerebral și relația acestuia din urmă cu caracteristicile dismetaboliei amoniacale (S. Kisfaludy și B. Büki). Referitor la factorii declanșatori ai edemului pulmonar în comele hepatice, L. Vértes și I. Szám relevă rolul patogenetic al surplusului de amoniac. Sub raportul metodologiei de cercetare a intoxicației amoniacale s-au accentuat avantajele modelului experimental de reproducere a leziunilor morfologice și bioelectrice din creier și din alte organe cu ajutorul clorurii de amoniu (I. Szám și colab.). Amoniacul exogen afectează elementele figurate ale singelui, vasele ficatului și ale rinichiului, manifestând afinitate deosebită față de neuronii și elementele nevroglice din sistemul nervos central (I. Gy. Fazekas).

În continuare s-a arătat rolul hiperamoniemiei în determinarea unor stări patologice la copii (I. Puls), contribuția factorului amoniacal în icterul consecutiv exsanguino-transfuziilor la nou-născuți (L. Murányi și colab.), în toxemiile după arsuri grave (J. Chlumsky și colab.), în declanșarea simptomelor neuroase și psihice care însoțesc cordul pulmonar și în sindromul Pickwick (I. Szám și colab.).

În centrul dezbaterilor s-a situat problema combaterii excesului de amoniac cu diferiți aminoacizi, ca: arginina, acidul aspartic și glutamic (K. Wagner și colab.). Același autor a insistat asupra profilaxiei antiamoniacale a bolnavilor purtători de anastomoze porto-cave prin tratamentul cronic cu neomicină. Având în vedere posibilitățile limitate de combatere a excesului amoniacal, aplicarea terapeutică a aminoacizilor mai sus enumerați reprezintă calea cea mai rațională (D. Müting și colab.). Din lucrarea excepțional de bine documentată a prof. I. Szám și colab. rezultă că în tratamentul hipoamoniacalizant și saluretic al ciroticilor decompensați trebuie evitate drogurile care influențează în sens negativ mecanismele de detoxifiere amoniacală ale organismului.

Eficiența argininei, ornitin-aspartatului și a orotatului de magneziu în cazul hiperamoniemiilor experimentale este atestată de un șir întreg de observații experimentale (M. Grün și colab.; G. Hermann; I. Szélenyi și colab.). Aceste substanțe, pe lângă influența catalizatoare exercitată asupra ureogenezei din ficat, furnizează și substraturii pentru detoxifierea amoniacală ubiquitară, acțiunea lor fiind potențată de substanțele energogenetice utilizate direct de ficat (H. Beisbarth).

Prin conținutul său volumul aduce o contribuție valoroasă la problematica modernă a hiperamoniemiilor de etiologie diferită, dar mai ales la acele de origine hepatică. Toate lucrările inserate în această monografie, de mare interes teoretic și practic, cuprind o bibliografie bogată și actuală. Tabla de materii și indicele alfabetic ușurează consultarea acestui vast material care interesează în egală măsură experimentatorii și clinicienii preocupați de metabolismul amoniacal și tulburările sale.